

סרט מרגש מראה מה

טיבם של נישואין אזרחיים:

הוויכוח השנתי של משרד-הדתות הוא התכתשות שיגרתית בין דתיים וחילוניים. השנה נפתח בנאום חריף של ח"כ גדעון פת (ראה רשימה) נגד משרד-הדתות. אחרי שרוב הנאומים תקפו את פת, פתח אבנרי את נאומו בדברי-שבח: **אורי אבנרי**: צדיק מלאכתו נעשית בידי אחרים. במשך שש שנים היה קולי קולא קורא במידבר בכנסת. אני שמח שעכשיו הצטרף אליו, בכנסת זו, קול צלול ושקול של נציג מפלגה גדולה, חבר-הכנסת גדעון פת, שדבריו הנוקבים, המחושבים והמתונים, הרגינו היום כליכך את חברי-הכנסת האחרים. הלואי וסיעתו היתה עומדת מאחוריו בנישה נכונה זו.

מי זה „אנר”?

לא אחזור על דבריו, אמשיך מהמקום שבו נעצר. חבר-הכנסת פת מציע לבטל את משרד-הדתות ולהעביר את סמכויותיו לידי משרד-הפנים. אנחנו צועדים צעד גדול נוסף קדימה: אנו תובעים להפריד להלוטין בין הדת והמדינה. **שר-הדתות ורהפטיג**: נדמה לי שכבר לא „אנר”. **אורי אבנרי**: סיעתנו מייצגת את בוחריה, ובוחריה הם „אנר”. ובכן, אנו הולכים צעד גדול קדימה, ודורשים את הפרדת הדת מן המדינה בכללותה. **מנחם ורדי**: למה באת בכלל לארץ-ישראל, חבר-הכנסת אבנרי? בזכות מה באת לארץ-ישראל, כאשר אתה רוצה להפריד בין דת ומדינה? **אורי אבנרי**: אם אתה רוצה לקבל וידויים אישיים, בוא למינן ואמסור לך. בולל, לא ברור לי איך מדברים אנשי סיעת גחיל כאן בשתי לשונות: בלשון חבר-הכנסת גדעון פת ובלשון חבר-הכנסת מנחם ורדי. הרי זה דבר והיפוכו. לא ברור לי היכן עומדת סיעת גחיל, והיכן עומדות סיעות גחיל, ומה משותף להן, לגבי הבעיה המרכזית הזאת של חיינו הלאומיים.

שבעת עקרונות ההפרדה

אנחנו תובעים את הפרדת הדת מן המדינה, וכדי להסיר כל ספק, אמנה בקיצור את הכללים הקונסטטיטיוויים, הדמוקרטיים, היסודיים, של הפרדה זו:

- כל חוק, תקנה וחוקיעור, המטיל על אדם מיוצוה דתית ככחה רשות הילונית, ממלכתית או עירונית — יהיה בטל ומבוטל.
- שרותים ממלכתיים וציבוריים, ובכלל זה שרותי רכבת ואוטובוסים, יפעלו שבעה ימים בשבוע.
- לכל תושב יהיה מוכטח חופש האמונה והכפירה.
- לכל הדתות, ולכל הזרמים בכל דת, יהיה שוויון מלא בי זכויות ובחובות.
- לשום אדם לא תעמודנה זכויות-יתר בשל מעמד דתי או פעילות דתית, ובכלל זה שרות צבאי או שרות לאומי.
- זכות-יסוד היא לכל אדם להתקשר בבדית-נישואין, בלי הבל דת, לאום, עדה ונוע. כל ענייני האישות, ובכללם נישואין ונירושין, יהיו מסורים בלעדית בידי המדינה.
- שום מוסד ממלכתי לא יתערב בבחירות כוהניות, ולשום כוהנית לא תהיה סמכות כלפי המדינה. לא תהיה דת מטעם רשויות המדינה, ולא תהיינה רשויות-מדינה מטעם דת.

הנישואין מתחילים בשקר

כבוד היושב ראש, אתעכב היום רק על אחד מעקרונות אלה, הקרוב לכולנו — עקרון הנישואין האזרחיים. בימים אלה עוברת על תושבי המדינה חתייה אמיתית. באילמות הקולנוע מוצג סרט מרגש.

הסצנה המרגשת

החתן (אוליבר) והכלה (גיני) מתייצבים זה מול זו בטרקלין פרטי, כשכמה מידידיהם ואבי הכלה יושבים ועומדים מאחוריהם. כל אחד קורא יצירה שבה בעצמו: ג'י, שיר של אליזבט בארט, ואוליבר, שיר של ואלט ויטמן. הזוג חוזר על נוסח שבועתי-נישואין הקבוע בחוק, והחתן שם טבעת על אצבע הכלה. לאחר מכן מכריז כוהנית האוניטרי (כת נוצרית שאינה מחייבת אמונה באלוהים) בשם המדינה שהם נשואים כחוק (בתמונה למטה). הסצנה לקוחה מהסרט „סיפור אהבה”.

סיפור אהבה

כל הבניין הזה בנוי על צביעות, וצביעות זו, כבוד היושבי-ראש, משתרעת לכל אורכם ורוחבם של יחסי הדת והמדינה. אפשר היה לחבר פיליטון על צביעות והתחסדות זו. הנה מדינה שאין בה רכבות ואוטובוסים בשבת, אבל יש בה שרות מוניות ומכוניות פרטיות, ויכול כל אדם, במחיר גבוה יותר, להגיע לכל מקום בארץ זו בשבת. במדינה זו אסורות טיסות של חברת-התעופה הלאומית בשבת, אך נמלה-תעופה שוקק חיים בשבת וכל המטוסים פסים. במדינה זו אסור לגדל חזיר ולמכור בשר-חזיר, וכמעט בכל המסעדות ברחוב דיונוגף, ובערים האחרות, כולל ירושלים, אתם יכולים להזמין מה שנקרא „סטיק לבן” (צחוק). במדינה זו אין נישואין אזרחיים, אבל יש נישואי מכסיקו, נישואי קפריסין וכד'. איזה בניין הקמנו? זוהי השפלה למדינה ולדת גם יחד.

אם לא מחר — מחרתיים!

כבוד היושבי-ראש, לא נותר לי זמן לגעת בפרשיות אהרות מכוורות, מבעיות ואף מעוררות סלידה, כמו קיומו של „ספר ממורים”, „ספר מנוודים”, שהוא דבר מיפלתני, וזאת מטעם רשויות המדינה.

לא אוכל לגעת בעובדה שלפחות חצי מיליון יהודים בבדית-המועצות נשואים בנישואית-ערוכת, והדרך לארץ נמנעת מהם — לא על פי חוק (כי לפי החוק הם יכולים לבוא), אלא מפני שהם יודעים כי בבואם לארץ הם באים לחברה שלא תקבל אותם, ושבה אין הם שוויוזכויות. יש לסיים את המצב הזה, יש להפריד בין הדת למדינה. אין בליבי שמץ של ספק שדבר זה קום יקום, אם לא היום — אז מחר, ואם לא מחר — מחרתיים.

עדין, יפה, בשם סיפור אהבה, ובשיאו של סרט זה מתקשר זוג בבדית-הנישואין. בסצנה מרגשת מבקש האב הקתולי של הכלה שהנישואין יתקיימו בכנסיה קתולית, או לפחות בכנסיה כלשהי. הזוג הצעיר עומד על דעתו לקיים חתונה אזרחית, אישית, אנושית. הצופים רואים על הכד צעיר וצעירה העומדים זה מול זה, כשכל אחד אומר בטכס דברים היוצאים מקרב ליבו, לפי בחירתו. עומד היום כוהנית — לא חשוב ולא ידוע שם איזו דת — ומכריז בשם קהיליית מסצ'וסטס: „אני מכריז עליכם כעל גבר ואשה”.

יובה ג'ורדשמידיט (מפדיל): למה בכלל כוהנית?

אורי אבנרי: זה יכול להיות כל פקיד שהוא, שהמדינה תטיל עליו תפקיד זה. מה מרגש כליכך במעמד זה בסרט? הטבעיות, הפשטות, העובדה שהמעמד ניבע מן המוסר והאמונה וההשקפה של המתקשרים בבדית-הנישואין, שאין פה קורטוב של שקר או צביעות. והנה אצלנו, בארץ זו, יש טכס דתי, היפה לדתיים, לאנשים מאמינים בתוכנו ובעזרתו. אבל כאשר טכס זה נעשה לאנשים שאינם מאמינים לא באלוהים, לא בדת ולא במסורת, הרי טכס זה הופך ללעג ולקלס בעיניהם; חיי-הנישואין שלהם מתחילים בשקר.

אוי לנישואין אלה, ואוי לדת, הסכורה שהיא נכנית בשקר זה.

רבתי חברי-הכנסת, איזה מצב בלתי-מכובד קיים כיום במדינת ישראל! מאית וזוגות מתקשרים בבדית-הנישואין במה שנקרא „נישואי מכסיקו”, שולחים מכתב למדינה ורה, מקבלים תעודה ממדינה זרה, ונרשמים כנשואים בישראל על-פי חוקי ישראל. האם זהו תחילת מבוכ? עשרות וזוגות אחרים נוטשים בכל שנה את מדינת ישראל, עוברים לארץ זרה, לקפריסין או לארץ אחרת. הרגע שצריך היה להיות היפה, הגדול, החגיגי ביותר בהייהם, עובר עליהם כנבר, אצל זרים.